

Elujanu

Virve Saar ja Erki Saar

Toimetaja: S. Rattiste

Kaante kujundaja: Jaan Lehisemets

Kujundaja ja küljendaja: Vallo Hallik

Teose sisu eest vastutavad autorid

© Kõik õigused kaitstud

© Autorid Erki Saar ja Virve Saar 2024. Kõik õigused kaitstud

Ühtegi selle raamatu osa ei ole lubatud ilma autori kirjaliku loata kasutada ega graafilisel, elektroonilisel, mehaanilisel või mõnel muul viisil reprodutseerida, välja arvatud lühikeste tsitaatidena ja koos korra kohaste viidetega artiklites ja ülevaadetes.

www.virvesaar.ee

ISBN: 978-9916-754-45-0

Pärnu 2025

Trükk: Arial Bold OÜ

Kirjastus Hea Tegu

www.fil.ee

See teos on kirjutatud tõsielusündmuste põhjal.

Ta oli 28-aastane noor mees,
kuueaastase poja isa,
abielus kena noore naisega.
Kuni selle päevani kulges tema elu armastuse ja
hoolimise õhkkonnas.
Ta oli hinnatud spetsialist lamekatuste katmise alal.
Tal oli kolmetoaline kaminaga korter,
mille enda teenistuse eest soetas.
Ta oli just jõudnud oma eluga tippu,
kus kõik oli olemas.

Kõik see oli eelmises elus,
mis pöördus täielikult ühel detsembriõhtul.

Sisukord

1. UUESTI SÜNDINUD	9
2. ELUMUUTVAD SÜNDMUSED	21
3. TAASTUSRAVIL	31
5. KOHTULUGU	45
6. UUED VÕIMALUSED	51
7. INVASPORT	65
8. SASSIS SUHTED	73
9. ÜKSINDA KODUS	83
10. ELU LÄHEB EDASI	89
11. OMA MAJA	97
12. TERVIS VEAB ALT	105
13. UUED IDEED	111
14. AUTOTRIPID PERE JA SÕPRADEGA ..	117
15. JÄRGMISED PROJEKTID	127
16. OMA MAJA RÕÕMUD JA MURED	135
17. KORTERISAAGA	147
18. SUVI KESTAB VEEL	155

1.

UUESTI SÜNDINUD

ERKI

Teispoolsus ei ole valge, nagu filmides oleme näinud. Mina nägin absurdseid unenägusid, milles ma olin helikopterijuht ja parandasin draakoni hambaid. See kestis terve igaviku. Lõpuks ärkasin üles ja nägin veriste kätega arsti, kes ütles mulle:

„Tere tulemast tagasi!”

Sain aru, et midagi on juhtunud. Meditsiiniõde oli lähedal ja selgitas:

„Sinuga juhtus õnnetus.”

Tahtsin nina sügada, aga ei saanud, hingata ega neelata ka ei saanud, sest mulle oli pandud hingamisaparaat ja torud olid suus. Suust tuli vahtu välja, sülg voolas üle huulte. Ainult silmi sain liigutada. Pilgutasin silmi. Õde ütles:

„Kui on valus, siis pilguta üks kord, kui ei ole, siis kaks korda!” ja rääkis siis, „tead, poiss! Sul väga vedas, kuigi said kolm noahoopi – üks südamesse ja kaks kopsu,” ja

selgitas siis, „operatsioonil puhastati su kopsud, rindkere oli lahti lõigatud ja haavaklambrid olid pandud, et saaks kopsu puhastada. Sisemine verejooks oli 2,5 liitrit. Samal ajal, kui puhastati kopsud, jäi sinu süda seisma. Kuna südamele voolu ei saanud anda, siis arst otsustas lahti lõigata rindkere teise poole horisontaalselt. Arst pani oma käe otse ribide alt südame ümber ja stimuleeris südant neli minutit.“ Ta mainis mulle heldinult:

„Sa oled õnnesärgis sündinud.“

Sealt ongi mul meeles see pilt, kui veriste kätega arst mind tervitas.

Tuli arstivisiit. Kuulsin, kui arstid omavahel rääkisid, et nuga oli vigastanud mu südamekapillaari ja kopsu – kokku kolm hoop. Kopsud olid kokku vajunud. Kuna sülg tuli suust nii palju, et hingata ei saanud, pandi mulle trahheostoom, ehk siis toru pandi kõrisse.

Edasi mäletan seda, kui toru võeti suust ära ja öeldi, et saan suud liigutada. Algselt tundsin ainult silmi ja lõualuud, mis oli kange, keelt ei tundnud. Ninast tuli voolik, mille kaudu mind toideti. Hakkasin ringi vaatama. Mind ümbritsesid üheksa aparaati.

Jõudis kätte esimene lõuna. Mind hakati keerama külje peale, et ei tekiks lamatisi. Kuna voolikuid ja juhtmeid

oli nii palju, pidid seda tegema kolm öde korraga. See oli päris valus. Tundsin ennast justkui juurvili, kuna sain liigutada ainult silmi, rääkida ei saanud.

Järgmisena hakkasin tundma suud seestpoolt. Väga valus oli, kui tehti sondi, ehk siis puhastati suud seestpoolt. Selleks torgati mulle kurku 30 cm pikkune kõrs ja tõmmati sülg ära. See oli nagu oksendamine iga 20 minuti tagant. Esimene nädal möödus haiglas kohanemisega.

Mõtlesin – kas jäängi niisuguseks?

Kaks nädalat ei lastud kedagi mind vaatama. Südametegevus stabiliseerus teisel nädalal. Siis otsustati, et pean ise hingama hakkama. Olin selili. Arst ütles:

„Vaata monitori! See hingab praegu sinu eest. Kui võtame torud sinu küljest ära, pead ise hingama hakkama! Aparaat näitab 95%, aga kui näit langeb 45-ni, peab torud tagasi panema.“

Esimene katsetus. Minu kõrval olid kaks arsti ja kaks öde, kes hüüdsid:

„Hinga nüüd!“

Nägin skaalat, mis vajus 40-ni, siis oli pilt must, kaotas teadvuse. Millalgi tegin silmad lahti ja avastasin, et käed on kinni seotud. Arst selgitas:

„Sidusime su käed kinni, sest kui kops lõpetab hingamise, läheb keha šokki.“

Järgmisel päeval kõik kordus. Kartsin väga, sest torude väljavõtmine oli jube valus, torud olid kurku kahjustanud. Apraadi näit langes jälle 40-ni, aga mul jäi üks silm lahti ja käed töötasid, siis oli jälle must pilt. Kõik kordus ka kolmandal ja neljandal katsel. Viiendal päeval käis arstide konsiilium mind vaatamas ja mulle selgitati:

„Üritame uuesti. Kui välja ei tule, siis on oht jääda torude külge eluks ajaks.”

Sisendasin endale – ma saan hakkama!

Motivatsioon oli suur, saada uuesti hingama – see aitas. Õed hakkasid torusid ära võtma. Apraadi näit langes 45-ni. Kostis väike sisin, see oli minu esimene hingamine. Õed hüüdsid:

„Hurraa! Sa hingad!”

Olin nii rõõmus, et pisar tuli silma. Mis siis, et see hingamine oli nii väikese mahuga, vaevalt üle 55%. Olen alati võtnud seda kui enda esimest sammu. Siis olin jälle kutu.

Kuuendal päeval, kui silmad lahti tegin, tundsin sellist jõuetust, et ei suutnud isegi silmi lahti hoida. Mind oli küljeli keeratud ja puhastati kurgust sülge. Arst ütles:

„Sa hingad ise.”

See hingamine oli nii valus, justkui mind rebitaks lõhki sissehingamisel. Õde selgitas, et pean tugevamini hingama. Katsetasin korra ja panin jälle pildi tasku.

Seitsmendal päeval rääkis arst:

„Tegime sulle viis korda uuesti elektrišokki.”

Ehk siis viis korda langesin koomasse.

Mäletan, et üks õde tuli minu juurde, pesi mind käs-naga ja rääkis mulle:

„Pesen su puhtaks ja siis on hommikusöök.”

Mõtlesin – kuidas see võimalik on? Kui ma ei saa neelata ega rääkida, kuidas ma üldse elus olen siamaani?

Õde võttis suure jämeda süstla ja selgitas:

„Näed, siin on kõik eluks vajalikud ained!”

Mu ninast rippus voolik välja, õde ühendas selle ära ja soovis:

„Head isu!”

Proovisin naerda, ei saanud. Suu ei töötanud.

Teisel nädalal tuli minu juurde esimene külaline – minu naine Lea koos pojaga. Tahtsin rääkida, aga ei saanud, olin nagu elav laip. Tema ainult nuttis.

Edasi läks mõlluks – minu juures hakkas käima füsioterapeut, kuna mu jäsemed polnud liikuma hakanud. Ta tuli minu olukorda hindama, liigutas mu käsi ja andis korralduse kätt üleval hoida, aga see kukkus alla.

Teise nädala lõpu poole tundsin esimest korda oma keelt. See oli huvitav, et sain oma keelt liigutada ja tunda